

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Naturvård
Göran Eriksson
063-146272

Beslut

Datum
2007-10-24

Dnr (anges vid skriftväxling)
511-3726-05

Enligt sändlista

Beslut för Bräntbergets naturreservat

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn:

Bräntberget

Kommun:

Bräcke

Fastigheter och markägare.:

Del av Karlsgård 1:63/Staten genom
Naturvårdsfonden, del av Karlsgård
1:65/Karl Håkan Litzell, del av Karlsgård
1:74/Jan Anders Olsson

Lägesbeskrivning:

Ca 4 km NO Sörbygden

Kartor:

185 Graninge
Ekonomiska kartan 18G 3e
84.5 ha

Areal:

Sitecode i nätverket

SE 0720298

Natura 2000:

Förvaltare:

Länsstyrelsen i Jämtlands län

Beslut	2
Syfte	3
Bakgrund (<i>beskrivning av naturreservatet</i>).....	3
Motivering (<i>motiv till skydd och prioriterade naturvärden</i>).....	4
Natura 2000	5
Skötsel och Förvaltning	5
Ärendets beredning	5
Inskränkningar och föreskrifter	6
Övriga bestämmelser	7
Föreskrifternas ikraftträdande	7
Brand	8
Jakt	8
Yttrande från remissinstanser	8
Hur man överklagar	8

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsas med heldragen linje på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat, att särskilt skyddas och skötas för att bevara och ge möjlighet till utveckling av biologisk mångfald och för att tillgodose behov av områden för friluftslivet. Reservatet har den avgränsning som slutligen utmärks i fält.

Med stöd av 12 kap. 6 § miljöbalken beslutar Länsstyrelsen samtidigt att viss organiserad verksamhet skall anmälas för samråd till Länsstyrelsen, se övriga bestämmelser.

Naturreservatets namn skall vara **Bräntberget**

Syfte

Det huvudsakliga syftet är att bevara och utveckla befintliga naturvärden i avsikt att säkerställa gynnsam bevarandestatus för de arter och naturtyper som finns i området. Med detta avses i huvudsak att naturtypen skall ha en utbredning minst motsvarande nuvarande areal och innehålla tillräckligt av de strukturer och företeelser som är av betydelse för arterna ingående i naturtyperna **Västlig taiga** (9010) och **Örtrik näringsrik skog med gran av fennoskandisk typ** (9050) t.ex. hönsfåglar och hackspettar enligt EU:s fågeldirektiv, kryptogamer samt vedlevande insekter.

Syftet är även att under en begränsad tidsperiod bevara den lövrika barrnatturskogen. Det är därför inte angeläget med en naturvårdsstrategi som i ett inledningsskede syftar till fri utveckling.

Syftet harmonierar även med det av riksdagen fastställda miljökvalitetsmålet ”Levande skogar” om att andelen äldre lövskog skall öka. Samma kvalitetsmål talar också om innebörden av att skogsekosystemets naturliga funktioner och processer upprätthålls.

Dessutom ska möjligheter ges till vetenskapliga studier och rörligt friluftsliv.

Bakgrund

Beskrivning av naturreservatet

Bräntberget och dess sydsluttning mot Holmmyrbäcken ligger i Sörbygden i sydöstra hörnet av Östjämtland, ca 6 km norr om Ljungå och ca 3 km sydost om Lungsjöns sydspets. Berggrunden består av diabas, blandgnejs och omvandlad metagråvacka. Jordarterna är moiga moräner. De högsta delarna av objektet uppe i Bräntberget i norra delen når ca 370 m.ö.h och marken är sedan ganska brant sluttande ner till Holmmyrbäcken i sydvästra hörnet som ligger på ca 250 m.ö.h.

Frisk mark dominerar, men i norra och västra delarna finns också partier med torr mark. Beståndsåldrarna är till stor del drygt 130 år, baserat på gran / *Picea abies*, och skogen är uteslutande grandominerad blandskog. Området är kraftigt brandpräglat och ev. har två bränder med relativt kort tidsintervall passerat området eller vissa partier brunnit hårt. Brandspår av olika slag finns i varierande omfattning spridda inom hela objektet.

Av övriga trädslag är asp / *Populus tremula* mest framträdande. Aspinslaget är lokalt 30 – 40 % och på flera ställen finns monstruösa exemplar med stamomkrets på ca 3 m. I högre partier i norr och väster samt i sydost finns delvis gott om tall / *Pinus sylvestris*, varav en del både gamla och grova och de flesta med brandljud. Säl / *Salix caprea* och björk / *Betula sp.* finns relativt jämnt spridda inom området. Gråal / *Alnus incana* förekommer ganska sparsamt i fuktigare partier.

Vegetationen i området är tydligt kalkpräglad. Ca 25 ha är örtrik granskog / kalkbarrskog. 32 ha är av habitattypen västlig taiga och domineras av blåbärsris-typ eller smalbladiga gräs, i båda fallen flerstädes med påtagligt örtinslag.

Död ved förekommer måttligt men fläckvis även rikligt. Såväl lågor som stående död ved av alla förekommande trädslag finns i alla dimensioner och nedbrytningsstadier. Inom ett ganska stort område i östra delen består uppemot 30 % av virkesförrådet av död ved, mest i form av rötbrutna lågor fallna åt alla håll. Här och var finns mycket grova gamla tall- och asplågor. Bohål finns i många av de gamla asparna. I sydvästra delen och delvis i östra delen finns rikligt med hänglavar, bl.a. garnlav / *Alectoria sarmentosa*. Asp och sälk är rikligt bevuxna med främst lunglav / *Lobaria pulmonaria*. Vedsvampar förekommer också rikligt, både vanliga och mera sällsynta arter.

I områdets nordvästra del ingår en större föryngringsyta på ca 27 ha. Även i områdets nordöstra hörn finns en mindre areal föryngringsyta. Inom dessa arealer finns ett stort antal medelålders asp lämnade som kommer att utgöra framtida viktiga substrat för arter som idag finns på befintlig utgående grov asp i ståndslogen. Gamla avverkningstubbar förekommer endast sparsamt på några ställen inom objektet, främst i södra delen. Någon påtaglig uppröjning efter brand har troligen inte skett. I sydöstra delen finns ett litet tallbestånd (mindre än 0,5 ha) som gallrats fram för länge sedan. Genom södra delen, norr om bäcken, finns körspår efter skogsmaskin eller traktor. Troligen har virke från avverkning söder om objektet fraktats ut den vägen.

Motivering

Motiv till skydd och prioriterade bevarandevärden

Skogens växt- och djurarter är med ganska få undantag anpassade att leva i ett skogslandskap som i allt väsentligt formats av andra krafter än människans påverkan. Skogsbränderna har minskat till en bråkdel av den omfattning de hade i ett mer ursprungligt skogslandskap. Nya lövbrännor uppstår därför ytterst sällan, och därmed begränsas också arealerna av successionsbiotoper med en blandning av barr och löv kraftigt. Av de lövträd som förekommer i den nordligt boreala regionen är aspen av särskilt stor betydelse som värdväxt för många svampar, mossor, lavar och vedinsekter. Genom aspens snabba åldrande och tillväxt blir den dessutom snabbare än andra löv- och barrträd attraktiv för de hackspettar som lever av vedinsekter men av samma egenskap är aspen även överlägsen som boträd.

Det blivande reservatet hyser en stor mängd medelålders och äldre grova aspar men även inom införlivade föryngringsytor finns en uppseendeväckande stor mängd kvarlämnad asp och gott om nya asplantor. Många av dessa plantor är dessutom obetade av älg. Med rätt skötsel kommer dessa utvecklingsmarker på sikt, dock under en begränsad tid att utgöra kommuniserande kärl för de redan idag befintliga arterna knutna till områdets äldre aspar.

Död ved förekommer måttligt men fläckvis även rikligt. Dock är mängden död ved inte tillfredsställande för att trygga gynnsam bevarandestatus. Här och var finns mycket grova gamla tall- och asplågor. Bohål finns i många av de gamla asparna.

I reservatet finns den prioriterade naturtypen *Västlig taiga(9010)* och *Näringsrik granskog (9050)* enligt EU:s habitatdirektiv och området är ett bidrag till det

européiska nätverket "Natura 2000". Objektet omfattas därför av MB 7 Kap 28-29 §§ samt Förordnande om områdesskydd 16-20 §§. Länsstyrelsen har därmed ett ansvar enligt detta direktiv att säkerställa att gynnsamt tillstånd bibehålls eller återställs för utpekade livsmiljöer och arter. Området har stor betydelse för bevarandet av den biologiska mångfalden i regionen och Länsstyrelsen gör bedömningen att områdets naturkvaliteter delvis endast kan bevaras och utvecklas genom riktade skötselåtgärder.

Totalt har 18 kända rödlistade arter påträffats i området fördelade på kategorierna sårbara och missgynnade. Ytterligare 8 arter förekommer under kategorierna mindre allmänna, sällsynta och signalarter. Sammanlagt 26 arter som av olika skäl är i behov av ett skydd eller riktade skötselåtgärder. Den rikliga förekomsten av asp och fläckvis stor mängd död ved ger även ett stort zoologiskt värde för främst hålhäckande fågelfauna men även för vedlevande insekter.

Bräntberget är ett naturskogsområde med höga naturvärden som delvis har genererats på grund av tidigare bränder och är främst knutet till den rikliga förekomsten av medelålders och äldre grov asp, äldre tall med ett flertal brandljud samt rödlistade arter hittills funna på den liggande döda veden av gran i de centralt belägna delarna.

Natura 2000

Följande naturtyper som ingår i habitatdirektivet i Natura 2000 finns representerade i området.

Västlig taiga (9010, prioriterad naturtyp) 32 ha
Näringsrik granskog (9050) 25 ha

Justering av de olika naturtypernas arealer kan komma att ske efter avslutad basinventering.

Fågelarter ingående i EU:s fågeldirektiv/Annex 1 som observerats eller där spår av arten observerats i området. A 104 *Bonasa bonasia* Järpe.
A 241 *Picoides tridactylus* Tretåig hackspett. A 236 *Dryocopus martius* Spillkråka.

Ingående arter enligt EU:s artdirektiv/Annex 2. 1948 *Calamagrostis chalybaea*/Skogsrör

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken (SFS 1998:1252) fastställer länsstyrelsen de kvalitetsmål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen.

Ärendets beredning

I samband med skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering avgränsades 34 ha som nyckelbiotop. Området ingår i nätverket Natura 2000 (EU:s nätverk av skyddade områden).

En del av området, (del av Bräcke Karlsgård 1:63) har år 2002 och år 2007 genom köp förvärvats av naturvårdsfonden. För delar av Karlsgård 1:65 gjordes en överenskommelse om intrångsersättning under september månad 2007.

Inskränkningar och föreskrifter

För att tillgodose syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5-6 § och 30 § miljöbalken att följande skall gälla i reservatet. Nedan angivna inskränkningar och föreskrifter under A, B och C skall inte utgöra hinder för reservatsförvaltaren att utföra den skötsel och uppföljning som skall genomföras enligt till beslutet hörande skötselplan. Särskilt skäl för att medge dispens från ordningsföreskrifterna kan även gälla naturvetenskapliga undersökningar, exempelvis i samband med uppföljning av bevarandestatus enligt EU:s habitatdirektiv.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att förfoga över mark- och vattenområden inom reservatet

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. Uppföra helt ny byggnad.
2. Anlägga väg eller parkeringsplats
3. Anlägga mast, luft- eller markledning
4. Bedriva täkt av berg, sten, grus eller torv, borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
5. Dika, dämna eller vidta vattenreglering
6. Fälla växande eller döda träd, ta bort eller upparbeta vindfällan/död ved
7. Plantera in för trakten främmande växt- eller djurarter
8. Framföra motordrivet fordon i terräng.
9. Upplåta området för militär verksamhet eller idrottstävling
10. Placera ut saltstenar i anslutning till källor och fuktig-blöt mark

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

11. Jaga bäver, riva bäverdammar eller bäverhyddor
12. Sprida ut kalk på land eller vatten
13. Uppföra nya älgstommar
14. Anlägga skoterled

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet, nämligen:

1. Utmärkning och information om reservatet
2. Anläggande av informationstavla på plats som anges i fastställd skötselplan.
3. Tillsyn och uppföljning av utförda naturvårdsinsatser. Detta kan exempelvis innebära uppsättning av insektsfällor och tagande av kollekt för artbestämning i laboratorium.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet (gäller även markägare och innehavare av särskild rätt).

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. Elda, förutom på särskilt angivna platser
2. Fånga, störa eller skada däggdjur, fåglar, grod- och kräldjur, liksom att skada deras bo och lekplatser eller samla ägg
3. Klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m
4. Göra åverkan på mark, block eller växtlighet, torrträd eller annan död ved
5. Plocka och samla in naturprodukter (tex. vedsvampar, lavar och mossor) med undantag för bär och matsvamp
6. Insamla evertebrater, t.ex. skalbaggar och landmollusker
7. Framföra motordrivet fordon i terräng inom hela området.
8. Anlägga skoterled

Punkt C2 utgör inget hinder för utövande av jakt.

Punkt C7 utgör inte heller något hinder för terrängtransport av fälld älg. Detta förutsätter att fordon med lågt marktryck används och att kortast lämpliga körstråk för uttransport väljs.

Övriga bestämmelser

Länsstyrelsen beslutar att organiserat friluftsliv, turistverksamhet eller liknande, som inte omfattas av föreskrifterna under A och C ovan, skall anmälas för samråd till Länsstyrelsen med stöd av 12 kap. 6 § miljöbalken.

Såväl kommersiell som icke kommersiell organiserad verksamhet omfattas av anmälningsplikten.

Med organiserad verksamhet menas till exempel jaktprov, idrottsarrangemang, besök av stora grupper, återkommande evenemang etc. En grupp med mindre än 15 deltagare som endast ägnar sig åt traditionell vandring eller turåkning vid ett enstaka tillfälle behöver inte anmäla om samråd.

För att säkert hinna behandlas i tid skall den som avser att bedriva verksamheten sända anmälan till Länsstyrelsen senast 6 veckor innan verksamheten avses påbörjas. I normalfallet kan dock samrådet genomföras snabbare. Godkännande av en verksamhet kan ske såväl muntligt som skriftligt och kan avse enstaka tillfällen eller längre tid, i vissa fall flera år.

Föreskrifternas ikraftträdande

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft omedelbart.

Brand

Bräntberget uppvisar brandspår efter ett flertal tidigare bränder. Området är dock för närvarande olämpligt att naturvårdsbränna på grund av frånvaron av naturliga brandgränser. Uppkommer spontan brand i reservatet skall omedelbara släckningsåtgärder utföras för att begränsa risken för eldens spridning till omgivande markägares skogsfastigheter.

Jakt

Under pågående jakt i reservatet skall jakträttsinnehavaren följa gällande lagar och förordningar rörande jakt samt övriga för naturreservatet gällande föreskrifter.

Yttrande från remissinstanser

Länsstyrelsen eftersträvar så stor delaktighet och förankring som möjligt inför reservatsbildning. Bräcke kommun, Skogsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning (SGU) är bland de remissinstanser som svarat på utsänt *förslag till beslut* och inte haft något att erinra.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet (bilaga 5).

Enligt 27 § verksförordningen skall Länsstyrelsen göra en konsekvensutredning över de föreskrifter som riktar sig mot allmänheten vid bland annat naturreservatsbildning. Länsstyrelsen finner att de aktuella föreskrifterna endast innebär en marginell begränsning för allmänheten.

Kungörelsedelgivning skall ske enligt 17 § delgivningslagen

I handläggningen av detta ärende har förutom undertecknade även naturförvaltningsfunktionen, naturskyddschef Håkan Attergaard, länsantikvarie Lillian Rathje, samhällsplanering och boende samt jurist Katarina Nyberg deltagit.

I detta ärende beslutade landshövding Maggi Mikaelsson och naturvårdshandläggare Göran Eriksson var föredragande

Maggi Mikaelsson
Landshövding

Göran Eriksson
Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Beslutslista
2. Översiktskarta
3. Skötselplan
4. Skötselplanlista
5. Hur man överklagar

Sändlista

Naturvårdsverket, Valhallavägen 195, 106 48 Stockholm (3 ex.)
Eivor Björnsson Alander, Hästskovägen 19, 840 64 Kälarne
Håkan Litzell, Muhrs väg 9, 864 92 Matfors
Bräcke kommun, Hantverksgatan 27, Box 190, 840 60 Bräcke
Skogsstyrelsen, Mellannorrland, Skedom, 881 92 Sollefteå
Bräcke naturskyddsförening, Lövsta 1319, 840 50 Gällö
Jämtland-Härjedalens Naturvårdsförbund, AnnKristin Holmberg,
Vike 1735, 835 91 Krokom
Lantmäterimyndigheten Jämtlands län, Box 366, 831 25 Östersund
Boverket, Box 534, 371 23 Kalskrona
Vägverket, Region Mitt, Box 186, 871 24 Härnösand
Östersundsposten, Box 124, 83 122 Östersund
Länstidningen, 831 89 Östersund
Länskungörelserna
Naturskydd (5 ex.)

Artlista

Habitatarter enl. Annex 2 / fågeldirektiven:

Fågelarter ingående i EU:s fågeldirektiv/Annex 1 som observerats eller där spår av arten observerats i området: A 241 *Picoides tridactylus*/ tretåig hackspett, A 236 *Dryocopus martius*/ spillkråka, A 457 A 104 *Bonasa bonasia*/järpe

Ingående arter enligt EU:s artdirektiv/Annex 2. 1948 *Calamagrostis chalybaea*/Skogsrör

Rödlistade arter:

Amylocystis lapponica / lappticka, NT,
Antrodia macra/videticka NT
Asterodon ferruginosus / stjärntagging, NT,
Chaenotheca gracillima/brunpudrad nållav NT
Chaenotheca laevigata/nordlig nållav NT
Clavicornia pyxidata/kandelabersvamp NT
Cybebe gracilentia/smalskaftslav VU
Fomitopsis rosea / rosenticka NT
Haploporus odoratus / doftticka VU
Inonotus leporinus/harticka NT
Junghuhnia collabens / blackticka VU
Lobaria scrobiculata / skrovellav NT
Phellinus nigrolimitatus / gränstikka NT
Phellinus populicola / stor aspticka, NT
Phlebia centrifuga / rynkskinn, NT
Skeletocutis brevispora/ulltickeporing VU
Hericium coralloides / koralltaggsvamp NT
Lobaria pulmonaria / lunglav NT

Övriga arter bl.a. naturvärdesindikatorer, kalkindikatorer eller arter av särskilt intresse:

Anemone hepatica / blåsippa
Antennaria dioica / kattfot
Calamagrostis chalybaea / skogsrör
Carex digitata / vispstarr
Carex loliacea / repestarr
Cirsium helenioides / brudborste
Crepis paludosa / kärrfibbla
Elymus caninus / lundelm
Goodyera repens / knärot
Melica nutans / bergslok
Milium effusum / hässlebrodd
Polydopium vulgare / stensöta
Viola riviniana / skogsviol
Orthotrichum sp. / hättemossor
Rhytidiadelphus triquetrus / kranshakmossa
Alectoria sarmentosa / garnlav

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Naturvård

Icmadophila ericetorum / vitmosslav (på ved)

Leptogium saturninum / skinnlav

Nephroma bellum / stuplav

Parmeliella triptophylla / korallblylav

Climacocystis borealis / trådticka

Gyromitra infula / biskopsmössa (den sydliga arten, på asplåga)

Bilaga 3. Skötselplan

SKÖTSELPLAN FÖR BRÄNTBERGETS NATURRESERVAT

Innehåll

Beskrivningsdel

1. Syftet med naturreservatet och naturvårdsförvaltningen
2. Beskrivning av bevarandevärden
 - 2.1 Administrativa data
 - 2.2 Områdesbeskrivning
 - 2.3 Beskrivning av prioriterade bevarandevärden
 - 2.4 Bevarandevärden för friluftsliv
 - 2.5 Natura 2000
3. Källförteckning

Plandel

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder
5. Anordningar för information och friluftsliv
6. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder
7. Uppföljning
 - 7.1 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd
8. Renhållning
9. Utmärkning av naturreservatets gräns
10. Tillsyn
11. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Skötselplanen bör revideras vart tionde år. Resultat och erfarenheter från genomförda skötselåtgärder och ny kunskap kan påkalla en tidigare revision.

BESKRIVNINGSDDEL

Det huvudsakliga syftet är att bevara och utveckla befintliga naturvärden i avsikt att säkerställa gynnsam bevarandestatus för de arter och naturtyper som finns i området. Med detta avses i huvudsak att naturtypen skall ha en utbredning minst motsvarande nuvarande areal och innehålla tillräckligt av de strukturer och företeelser som är av betydelse för arterna ingående i naturtyperna **Västlig taiga** (9010) och **Näringsrik granskog** (9050) t.ex. hönsfåglar och hackspettar enligt EU:s fågeldirektiv, kryptogamer samt vedlevande insekter.

Syftet är även att under en begränsad tidsperiod bevara den lövrika barrnaturskogen. Det är därför inte angeläget med en naturvårdsstrategi som i ett inledningsskede syftar till fri utveckling.

Syftet skall nås genom att:

- Genom stängsling och gallringsåtgärder på asprika föryngringsytor tillförsäkra området grov och äldre asp för framtiden.

Syftet harmonierar även med det av riksdagen fastställda miljökvalitetsmålet ” Levande skogar” om att andelen äldre lövskog skall öka. Samma kvalitetsmål talar också om innebörden av att skogsekosystemets naturliga funktioner och processer upprätthålls.

Dessutom ska möjligheter ges till vetenskapliga studier och rörligt friluftsliv.

2. BESKRIVNING AV BEVARANDEVÄRDENA

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Bräntberget
Skyddsform	Naturreservat
Län	Jämtland
Kommun	Bräcke
Församling	Hällesjö
Blå kartan	185 Graninge
Ekonomiska kartan	18G 3f
Fastigheter	Del av Karlsgård 1:63/Staten genom naturvårdsfonden, del av Karlsgård 1:65/Karl Håkan Litzell, del av Karlsgård 1:74/Jan Anders Olsson
Areal	85 ha
Sitecode i nätverket Natura 2000	SE 0720298
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jämtlands län
Markslag och naturtyper; Skogsmark Västlig taiga (9010) Örtrik granskog (9050)	 32 ha 25 ha
Prioriterade bevarandevärden; Markslag Naturtyper Strukturer Växt och djursamhällen Arter (16 rödlistade) Friluftsliv	 Skog Se ovan Död ved, grova lövträd Vedsvampar, lavar, mossor, insekter Upplevelse

2.2 Områdesbeskrivning

Bräntberget och dess sydsluttning mot Holmmyrbäcken ligger i Sörbygden i sydöstra hörnet av Östjämtland, ca 6 km norr om Ljungå och ca 3 km sydost om Lungsjöns sydspets.

Berggrunden består av diabas, blandgnejs och omvandlad metagråvacka. Jordarterna är moiga moräner. De högsta delarna av objektet uppe i Bräntberget i norra delen når ca 370 m.ö.h och marken är sedan ganska brant sluttande ner till Holmmyrbäcken i sydvästra hörnet som ligger på ca 250 m.ö.h.

Frisk mark dominerar, men i norra och västra delarna finns också partier med torr mark. Beståndsåldrarna är till stor del drygt 130 år, baserat på gran / *Picea abies*, och skogen är uteslutande grandominerad blandskog. I några partier förefaller granen vara något tiotal år yngre, medan övriga träd verkar vara av liknande ålder som i resten av området. Området är kraftigt brandpräglad och eventuellt har två bränder med relativt kort tidsintervall passerat området eller vissa partier brunnit hårt. Brandspår av olika slag finns i varierande omfattning spridda inom hela objektet.

Av övriga trädslag är asp / *Populus tremula* mest framträdande. Aspinslaget är lokalt 30 – 40 % och på flera ställen finns monstruösa exemplar med stamomkrets på ca 3 m. I högre partier i norr och väster samt i sydost finns delvis gott om tall / *Pinus sylvestris*, varav en del både gamla och grova och de flesta med brandljud. Sälga / *Salix caprea* och björk / *Betula sp.* finns relativt jämnt spridda inom området. Gråal / *Alnus incana* förekommer ganska sparsamt i fuktigare partier. Vegetationen i området är tydligt kalkpräglad. Ca 25 ha är örtrik granskog / kalkbarrskog. Resterande delar är av habitattypen västlig taiga och domineras av blåbärstyp eller smalbladiga gräs, i båda fallen flerstädes med påtagligt örtinslag.

Död ved förekommer måttligt men fläckvis även rikligt. Såväl lågor som stående död ved av alla förekommande trädslag finns i varierande dimensioner och nedbrytningsstadier. Inom ett ganska stort område i östra delen består uppemot 50 % av virkesförrådet av död ved, mest i form av rötbrutna lågor fallna åt alla håll. Här och var finns mycket grova gamla tall- och asplågor. Bohål finns i många av de gamla asparna.

I sydvästra delen och delvis i östra delen finns rikligt med hänglavar, bl.a. garnlav / *Alectoria sarmentosa*. Asp och sälga är rikligt bevuxna med främst lunglav / *Lobaria pulmonaria*. Vedsvampar förekommer också rikligt, både vanliga och mera sällsynta arter.

Skogsbruk i egentlig mening förutom marginella plockhuggningar har av allt att döma inte bedrivits inom objektet, men desto mer utanför. I områdets nordvästra del ingår en större föryngringsyta på ca 27 ha. Även i områdets nordöstra hörn finns en mindre areal föryngringsyta. Inom dessa arealer finns ett stort antal medelålders asp lämnade som kommer att utgöra framtida viktiga substrat för arter som idag finns på befintlig utgående grov asp i ståndskogen. Gamla avverkningstubbar förekommer endast sparsamt på några ställen inom objektet, främst i södra delen. Någon påtaglig uppröjning efter brand har troligen inte skett. I sydöstra delen finns ett litet tallbestånd (mindre än 0,5 ha) som gallrats fram för länge sedan. Genom södra delen, norr om bäcken, finns körspår efter skogsmaskin eller traktor. Troligen har virke från avverkning söder om objektet fraktats ut den vägen.

2.3 Prioriterade bevarandevärden

Brantberget är ett naturskogsområde med mycket höga naturvärden där skogsbruk ej bedrivits sedan senaste brand för minst 130 år sedan. 38 ha av den lövträdsrikaste och lågarikaste delen, samt en hänglavsrik bäckmiljö har vid Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering klassats som nyckelbiotoper. Även de kompletterande förstärkningszonerna mellan nyckelbiotoperna innehåller en del spridda naturvärden, såväl habitatarten skogsrör / *Calamagrostis chalybaea* som rödlistade arter. Objektet är av stor betydelse som överlevnadsnisch för många arter i området då omgivningarna inom stort område är kraftigt påverkade av hårt drivet skogsbruk

I reservatet finns den prioriterade naturtypen **Västlig taiga** (9010) och **Näringsrik granskog** (9050) enligt EU:s habitatdirektiv och området är ett bidrag till det europeiska nätverket ”Natura 2000”. Objektet omfattas därför av MB 7 Kap 28-29 §§ samt Förordnande om

områdesskydd 16-20 §§. Länsstyrelsen har därmed ett ansvar enligt detta direktiv att säkerställa att gynnsamt tillstånd bibehålls eller återställs för utpekade livsmiljöer och arter.

18 kända rödlistade arter har påträffats i området fördelade på kategorierna sårbara och missgynnade. Ytterligare 8 arter förekommer under kategorierna mindre allmänna, sällsynta och signalarter. Sammanlagt 26 arter som av olika skäl är i behov av ett skydd eller riktade skötselåtgärder. Den rikliga förekomsten av asp och fläckvis stor mängd död ved ger även ett stort zoologiskt värde för främst hålhäckande fågelfauna och efterkommande hålbyggare men även för vedlevande insekter. Området har stor betydelse för bevarandet av den biologiska mångfalden i regionen.

2.4 Bevarandevärden för friluftsliv

Objektet ligger i rimlig närhet till skogsbilväg och är lätt att nå.

2.5 Natura 2000

Följande naturtyper som ingår i habitatdirektivet i Natura 2000 finns representerade i området.

Västlig taiga (9010, prioriterad naturtyp) 32 ha

Näringsrik granskog (9050) 25 ha

Justering av de olika naturtypernas arealer kan komma att ske efter avslutad basinventering.

Fågelarter ingående i EU:s fågeldirektiv/Annex 1 som observerats eller där spår av arten observerats i området: A 241 *Picoides tridactylus*/ tretåig hackspett, A 236 *Dryocopus martius*/ spillkråka, A 457 A 104 *Bonasa bonasia*/ järpe

Ingående arter enligt EU:s artdirektiv/Annex 2. 1948 *Calamagrostis chalybaea*/Skogsrör

3. KÄLLFÖRTECKNING

Länsstyrelsen i Jämtlands län: Naturvärdesinventering 1999 (Bengt Petterson)

Länsstyrelsen i Jämtlands län: Naturvärdesinventering, utökning samt revidering av skötselplan 2004 (Göran Eriksson)

SVS nyckelbiotopsinventering / SKS nyckelbiotopsdatabas

PLANDEL

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet har indelats i 5 skötselområden (se skötselplankarta).

Skötselområde A. Bestående av 8 mindre delområden (A1-A8). Totalareal 4.2 ha.

Utgörs av ett antal mindre asprika bestånd med gran. Inslaget av asp varierar men andelen asp är aldrig under 30 % av virkesvolymen i respektive del. I stort sett saknas föryngring av asp på grund av konkurrens av framför allt gran. De ingående skötselområdena är mellan 0.3 och 1.3 hektar stora. Västlig taiga

Bevarandemål:

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda;

Areal

- Arealen Västlig taiga ska vara av (minst) samma omfattning som vid tidpunkten för utpekandet, d.v.s. 4.2 ha.

Struktur och funktion

- Minst 10 grova aspar per hektar som är > 50 cm brösthöjdsdiameter
- Ingen eller försumbar påverkan på hydrologin från t.ex. markavvattning.
- Död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier skall förekomma med i genomsnitt minst 40 m³ (nedre tröskelvärde 20 m³) per hektar. Minst 10 % av den döda veden skall vara lövträd.

Typiska arter

- Populationerna av de i området kända typiska arterna skall vara livskraftiga på lång sikt. Uppföljningsbara typiska arter saknas dock för närvarande men kommer att pekas ut i samband med bevarandeplanernas (Natura 2000) revidering.

Skötselåtgärder

I avvaktan på att Naturvårdsverkets vägledning/strategi för skötsel har fastställts kommer inga skötselåtgärder att utföras.

Skötselområde B. Västlig taiga. Areal 5 ha

Utgörs av en cirka 5 hektar högväxt, olikåldrig och flerskiktad granskog, ofta med inslag av medelålders och äldre asp. Åldersspridning och föryngring av gran är god. Dominerande skogstyp är frisk blåbärstyp med sporadiska inslag av blåsippa och andra näringskrävande örter. Området är brandpräglad och på enstaka stubbar förekommer spår efter minst sex bränder i serie. Trots den relativt grova och högväxta skogen är mängden död ved av gran sparsam. I områdets norra del finns dock rikligt med liggande asp i olika förmultningsgrader.

Bevarandemål:

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda;

Areal

- Arealen Västlig taiga ska vara av (minst) samma omfattning som vid tidpunkten för utpekandet, d.v.s. 5 ha.

Struktur och funktion

- Död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier skall förekomma med minst 40 m³ (nedre tröskelvärde 30 m³) per hektar, alternativt 20 % (nedre tröskelvärde 15 %) av virkesvolymen/ha.
- I genomsnitt skall 25-30 % av den döda veden vara stående.

Typiska arter

- Populationerna av de i området kända typiska arterna skall vara livskraftiga på lång sikt. Uppföljningsbara typiska arter saknas dock för närvarande men kommer att pekas ut i samband med bevarandeplanernas (Natura 2000) revidering.

Skötselåtgärder

I avvaktan på att Naturvårdsverkets vägledning/strategi för skötsel har fastställts kommer inga skötselåtgärder att utföras.

Skötselområde C. Västlig taiga. Areal 4 ha

Föryngringsyta på 4 hektar med ett stort antal kvarlämnad medelålders asp. Denna aspkolon finns i områdets nordligaste del. Föryngringen av asp, sälg, och rönn är relativt god men merparten är hårt nedbetat av älg. Unga granplantor förekommer över hela ytan.

Bevarandemål:

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda;

Areal

- Arealen Västlig taiga ska vara av (minst) samma omfattning som vid tidpunkten för utpekandet, d.v.s. 4 ha. Efter ett flertal återkommande skötselåtgärder måste området dock tillåtas att utvecklas fritt.

Struktur och funktion

- Trädsiktet skall på beståndsnivå till mer än 50 % bestå av triviallövträd (grundtebaserat), varav minst 1/3 ska utgöras av asp och/eller sälg.
- Ingen eller försumbar påverkan på hydrologin från t.ex. markavvattning.
- I genomsnitt minst 30 triviallövträd per hektar ska vara över 50 cm grova i brösthöjd, med ett nedre tröskelvärde på 20 sådana träd per hektar.
- En föryngring med minst 500 aspar/ha som når en höjd av minst 5 meter
- Död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier skall förekomma med i genomsnitt minst 40 m³ sk (nedre tröskelvärde 20 m³) per hektar. Minst 50% av den döda veden skall utgöras av triviallövträd.
- Minst 25 % av den döda veden skall vara stående.

Typiska arter

- Populationerna av de i området kända typiska arterna skall vara livskraftiga på lång sikt. Uppföljningsbara typiska arter saknas dock för närvarande men kommer att pekas ut i samband med bevarandeplanernas (Natura 2000) revidering.

Skötselåtgärder

I avvaktan på att Naturvårdsverkets vägledning/strategi för skötsel har fastställts kommer inga skötselåtgärder att utföras.

Skötselområde D. Västlig taiga. Areal 25 ha

Olikåldrig, brandpräglad grannaturskog med inslag av medelålders och äldre asp. Delar av området kan även karaktäriseras som lövbränna i sen succession. I detta skötselområde förekommer aspen mera spridd och åtgärderna kommer därför inte att koncentreras till mindre delområden utan fördelas på en större areal i motsats till åtgärderna i skötselområde A.

Bevarandemål:

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda;

Areal

- Arealen Västlig taiga ska vara av (minst) samma omfattning som vid tidpunkten för utpekandet, d.v.s. 25 ha.

Struktur och funktion

- Död ved av gran i olika diametrar ska förekomma med i genomsnitt 30-40 m³sk/ha, med en lägsta tröskelnivå på 20 m³sk/ha. Detta utgör cirka 15 procent i förhållande till nuvarande virkesförråd.
- Minst 30 triviallövträd per hektar ska vara över 50 cm grova i brösthöjd, med ett nedre tröskelvärde på 20 sådana träd per hektar.

Typiska arter

- Populationerna av de i området kända typiska arterna skall vara livskraftiga på lång sikt. Uppföljningsbara typiska arter saknas dock för närvarande men kommer att pekats ut i samband med bevarandeplanernas (Natura 2000) revidering.

Skötselåtgärder

I avvaktan på att Naturvårdsverkets vägledning/strategi för skötsel har fastställts kommer inga skötselåtgärder att utföras.

Skötselområde E

Föryngringsyta på 23 hektar med ett stort antal kvarlämnade medelålders aspar.

Bevarandemål:

Se mål för skötselområde C ovan.

Skötselåtgärder

Stängsel skall omgående sättas upp. Stängsling skall göras runt områden med god förekomst av aspplantor. Mängden asp avgör stängslingsytornas storlek. Stängslingsytorna kan med fördel placeras i anslutning till fällda aspar där ett rikligt uppslag förväntas. Efter uppsättning av stängsel röjs hårt betad asp, sälg och rönn ned till marknivå inom åtgärdsytorna. Mellan åtgärdsytorna utförs ingen röjning.

5. ANORDNINGAR FÖR INFORMATION OCH FRILUFTSLIV

Bevarandemål

Rörligt friluftsliv skall kunna bedrivas. En väl underhållen informationsskylt med beskrivning av reservatet skall finnas. Ytterligare en informationstavla skall sättas upp på strategisk plats som informerar om pågående skötselåtgärder i reservatet. (läge: se skötselplankarta).

Skötselåtgärder

Inga

6. SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER

I avvaktan på att Naturvårdsverkets vägledning/strategi för skötsel har fastställts kan tabellen nedan eventuellt behöva kompletteras vid ett senare tillfälle.

Skötselåtgärder	År	Var	Prio	Kostnad/Finansiering
Röjning på föryngringsytor	1	C + E	1	Förvaltningskostnad
Uppsättning av stängsel	1	C + E	1	Förvaltningskostnad
Uppsättning av informationsskylt	1	Se skötselplankarta	1	Förvaltningskostnad
Huggning och målning av reservatsgräns	1		1	Förvaltningskostnad

7. UPPFÖLJNING

I avvaktan på att Naturvårdsverkets vägledning/strategi för skötsel har fastställts kommer uppföljningsparametrar att kompletteras vid ett senare tillfälle.

7.1 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområde	Parametrar	Prioritet	Årtal efter åtgärd
A1-A8	Aspplantor - föryngring och överlevnad	1	2
C + E	Aspplantor - föryngring och överlevnad	1	3

8. RENHÅLLNING

För renhållning i terrängen svarar naturvårdsförvaltaren.

9. UTMÄRKNING AV NATURRESERVATETS GRÄNS

Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

10. TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren skall utföra fortlöpande tillsyn av reservatet.

11. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Staten bekostar utmärkning av reservatets gränser, tillsyn, och löpande underhåll. Kostnader för biotopvårdande åtgärder redovisas inte i denna skötselplan.

Bräntbergets naturreservat
Skala 1:10000
Skötselplan
Areal 85 hektar

